

مروری بر سیره فردی و اجتماعی
پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله براساس بیانات رهبرانقلاب

رفتارنبوی

رفتار
نبوی

۳

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای: «شخصیت عظیم
نبی مکرم اسلام در صدر سلسله‌ی انبیا و اولیا قرار گرفته
است و ما مسلمانان موظف شده‌ایم که به آن بزرگوار
اقتدا کنیم.» • ۱۳۷۹/۰۲/۲۳

پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR در این مطلب
مهم‌ترین سرفصل‌های زندگی رسول خدا ﷺ که قابلیت
الگوگرفتن برای همگان را دارد براساس بیانات رهبرانقلاب
مرور کرده است.

رفتار
نبوی

۴

● تلاش برای تکامل معنوی

ماه شعبان که میشد، ماه صیام و قیام پیغمبر بود این روش پیغمبر بود. ببینید پیغمبر با آن عظمت مقامش و با آن رسیدن به عالی‌ترین مرتبه‌ی عصمت، در عین حال از این تلاش و مجاهدتی که او را دائم به خدا نزدیکتر و متذکّرتر کند، تا دم مرگ باز نمی‌ایستاد. چون پیغمبر هم روزه‌روز تکامل پیدا میکرد. پیغمبر سال اول بعثت با پیغمبر سال بیست و سوم بعثت، یکجور نبودند؛ پیغمبر بیست و سه سال در تقرب پروردگار جلو رفته بود.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیأت دولت

● ۱۳۸۵/۰۶/۰۶

رفتار
نبوی

۵

● بنده سپاسگزار خداوند

عبادت پیامبر ﷺ چنان عبادتی بود که پاهایش از ایستادن در محراب عبادت ورم می کرد. بخش عمده‌ای از شبها را به بیداری و عبادت و تضرع و گریه و استغفار و دعا می گذرانید. با خدای متعال راز و نیاز و استغفار می کرد... اصحاب او به او عرض کردند: یا رسول الله! تو که گناهی نداری... این همه دعا و عبادت و استغفار چرا؟! می فرمود: «افلا اکون عبداً شکوراً»؛ آیا بنده سپاسگزار خدا نباشم که این همه به من نعمت داده است؟!

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران

● ۱۳۷۹/۰۲/۲۳

رفتار
نبوی

۶

● مراقبت از خود نسبت به لغزش‌ها

پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم هر روز از شش خصلت شک، شرک، غضب، بغی و حسد به خدای متعال پناه میبرد. معنای تقوا این است: مراقبت؛ مراقبت از خود، که هر روز انسان آن حفره‌ها و چاه‌ها و گودال‌هایی که سرراش هست، اینها را بنشیند محاسبه کند و به خود تلقین کند مراقبت از اینها را. پیغمبر با مقام عصمت، در عین حال این قدر مراقب خود است! همین مراقبت‌ها است که موجب آن عصمت هم میشود.

شرح حدیث در ابتدای جلسه درس خارج فقه

● ۱۳۸۳/۰۳/۱۰

رفتار
نبوی

۷

● مظهر صداقت و جوانمردی

از آغاز ولادت تا دوران بعثت - یعنی چهل سال - برای پیامبر عزیز ما، آزمون پاکی و امانت و جوانمردی و صداقت بود. در آن زمان دوست و دشمن، از رؤسای قبائل تا آحاد مردم و مسافرانی که به مکه سفر می کردند، یا کسانی که پیامبر مکرم را در سفرهای تجارتی خود زیارت می کردند، همه به این معنا اعتراف می کردند و شهادت می دادند که این انسان بزرگوار و نجیب، مظهر پاکی و امانت و صداقت و جوانمردی است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی

● ۱۳۸۷/۰۱/۰۱

رفتار
نبوی

● مشهور به امانت‌داری در بین دوست

و دشمن

امین بودن و امانت‌داری... [پیامبر] چنان بود که در دوران جاهلیت او را به «امین» نامگذاری کرده بودند و مردم هر امانتی را که برایش بسیار اهمیت قائل بودند، دست او می‌سپردند و خاطر جمع بودند که این امانت به آنها سالم برخواهد گشت. حتی بعد از آن که دعوت اسلام شروع شد و آتش دشمنی و نقار با قریش بالا گرفت، در همان احوال هم باز همان دشمنها اگر می‌خواستند چیزی را در جایی امانت بگذارند، می‌آمدند و به پیامبر می‌دادند.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران

● ۱۳۷۹/۰۲/۲۳

● رفتار خوش با مردم و پنهان کردن غم‌های خود از مردم

رفتار... [پیامبر] با مردم، رفتار خوش بود. در جمع مردم، همیشه بشّاش بود. تنها که می‌شد، آن وقت غمها و حزنها و همومی که داشت، آن‌جا ظاهر می‌شد. هموم و غمهای خودش را در چهره خودش جلو مردم آشکار نمی‌کرد. بشّاش بود. به همه سلام می‌کرد. اگر کسی او را آزرده می‌کرد، در چهره‌اش آزرده‌گی دیده می‌شد؛ اما زبان به شکوه باز نمی‌کرد.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران

● ۱۳۷۹/۰۲/۲۳

رفتار
نبوی

۱۰

● اجازه ندادن به ترویج دشنام دادن

اجازه نمی‌داد در حضور او به کسی دشنام دهند و از کسی بدگویی کنند. خود او هم به هیچ کس دشنام نمی‌داد و از کسی بدگویی نمی‌کرد. کودکان را مورد ملاطفت قرار می‌داد؛ با زنان مهربانی می‌کرد؛ با ضعیفا کمال خوش رفتاری را داشت.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران

● ۱۳۷۹/۰۲/۲۳

رفتار
نبوی

۱۱

● نشست و برخاست با مردم و فقرا

پیامبر با غلامان نشست و برخاست میکرد و با آنها غذا میخورد. او بر روی زمین نشسته بود و با عده‌یی از مردمان فقیر غذا میخورد. زن بیابان نشینی عبور کرد و با تعجب پرسید: یا رسول الله! تو مثل بندگان غذا میخوری؟! پیامبر تبسمی کردند و فرمودند: «ویحک ای عبد ابد منی»؛ از من بنده‌تر کیست؟

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه

● ۱۳۷۰/۰۷/۰۵

رفتار
نبوی

۱۲

● جلوگیری از ترویج بدگویی میان مردم

پیغمبر اکرم به مردم فرمودند که هیچ کس درباره‌ی اصحاب من به من چیزی نگوید؛ مدام پیش من نیایید از همدیگر بدگویی کنید؛ من مایلم وقتی که میان مردم ظاهر میشوم و به میان اصحاب خود میروم، «(سلیم الصدر) باشم، یعنی با سینه‌ی صاف و پاک و بدون هیچ‌گونه سابقه و بدبینی به میان مسلمانها بروم؛ از همدیگر پیش من بدگویی نکنید.

خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران

● ۱۳۶۸/۰۷/۲۸

رفتار
نبوی

۱۳

• برقراری حق برادری و اخوت میان مسلمانان

ماه‌های اوّل ورود پیغمبر به مدینه یکی از اوّلین کارهایی که پیغمبر انجام دادند، ایجاد عقد اخوت بین مسلمانها بود؛ یعنی مسلمانها را با هم برادر کردند. اینکه می‌گوییم با هم برادر هستیم، در اسلام یک تعارف نیست؛ یعنی حقیقتاً مسلمین نسبت به یکدیگر دارای حقّ برادری هستند؛ نسبت به هم طلبکارند، همچنان که برادران نسبت به هم؛ مدیون یکدیگر هستند و باید حقوق متقابلی را نسبت به هم عمل کنند.

خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران

• ۱۳۶۸/۰۷/۲۸

رفتار
نبوی

۱۴

● اهتمام به برپایی عدالت در جامعه

پیامبر اکرم نظامی را به وجود آورد که... [یکی از] خطوط اصلی آن... عدالت مطلق و بی اغماض بود. عدالت در قضاوت، عدالت در برخورداریهای عمومی و نه خصوصی... عدالت در اجرای حدود الهی، عدالت در مناصب و مسؤولیت‌دهی و مسؤولیت‌پذیری... عدالت، یعنی هر چیزی را به جای خود گذاشتن و به هر کسی حقّ او را دادن... در زمان پیامبر، هیچ کس در جامعه اسلامی از چارچوب عدالت خارج نبود.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه

● ۱۳۷۷/۰۲/۱۸

● توجه به کار سیاسی در مقابل دشمن

پیامبر قاطعیت و صراحت داشت. پیغمبر هیچ وقت دو پهلوی حرف نزد. البته وقتی با دشمن مواجه می‌شد، کار سیاسی دقیق می‌کرد و دشمن را به اشتباه می‌انداخت. در موارد فراوانی، پیغمبر دشمن را غافلگیر کرده است؛ چه از لحاظ نظامی، چه از لحاظ سیاسی؛ اما با مؤمنین و مردم خود، همیشه صریح، شفاف و روشن حرف می‌زد و سیاسی کاری نمی‌کرد و در موارد لازم نرمش نشان میداد.

بیانات بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران

● ۱۳۸۰/۰۲/۲۸

• فرماندهی قاطعانه و توجه به خدا در

میدان جنگ

پیامبر ﷺ در وسط میدان جنگ، همان وقتی که نیروهای خودش را مرتب میکرد، تشویق و تحریض میکرد، خودش دست به سلاح می برد و فرماندهی قاطع میکرد، یا آنها را تعلیم میداد که چه کار کنند، روی زانو می افتاد و دستش را پیش خدای متعال بلند میکرد و جلو مردم بنا میکرد به اشک ریختن و با خدا حرف زدن: پروردگارا! تو به ما کمک کن؛ پروردگارا! تو از ما پشتیبانی کن؛ پروردگارا! تو خودت دشمنانت را دفع کن. نه دعای او موجب می شد که نیرویش را به کار نگیرد؛ نه به کار گرفتن نیرو، موجب می شد که از توسل و تضرع و ارتباط با خدا غافل بماند؛ به هر دو توجه داشت.

رفتار
نبوی

رفتار
نبوی

۱۷

● استواری در گفتگو و برخورد با دشمنان

آیه‌ی قرآن میفرماید: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشْدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءٌ بَيْنَهُمْ. اشداء بر کفار معنایش این نیست که با کفار دائم در حال جنگند. اشداء، شدت، یعنی استحکام، استواری... استحکام یک وقت در میدان جنگ است، یک جور بروز میکند؛ یک وقت در میدان گفتگوی با دشمن است، یک جور بروز میکند. شما ببینید پیغمبر در جنگهای خود، آنجائی که لازم بود با طرف خود و دشمن خود حرف بزند، چه جوری حرف میزند. سرتاپای نقشه‌ی پیغمبر استحکام است؛ استوار، یک ذره خلل نیست. در جنگ احزاب پیغمبر با طرفهای مقابل وارد گفتگو شد، اما چه گفتگوئی! تاریخ را بخوانید. اگر جنگ است، با شدت؛ اگر گفتگو است، با شدت؛ اگر تعامل است، با شدت؛ با استحکام. این معنای اشداء علی الکفار است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام به مناسبت مبعث

حضرت رسول اعظم ﷺ

● ۱۳۸۷/۰۵/۰۹

رفتار
نبوی

۱۸

● دعوت به علم آموزی و تعلیم

پیغمبر، انسان را به علم دعوت کرد. اولین آیات قرآن، تجلیل از علم است: اقرأ باسم ربك الذی خلق. خلق الإنسان من علق. اقرأ وربک الأکرم. الذی علّم بالقلم. ابتدا تعلیم را مطرح کرد. دانش، وسیله ی نجات و رستگاری انسان است که به زمان و مکانی خاص بستگی ندارد.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام

● ۱۳۸۲/۰۷/۰۲

• استقامت خود و یاران در مسیر حق

یک قلم از تعلیمات پیامبر... مسئله‌ی استقامت و ایستادگی است. در سوره‌ی «هود» خدای متعال به پیغمبر می‌فرماید: فاستقم كما امرت و من تاب معك ولا تطغوا. یک روایتی از پیغمبر هست که فرمود: شَیْبَتُنِی سُوْرَةُ هُوْد؛ یعنی سوره‌ی «هود» من را پیر کرد؛ از بس بار این سوره سنگین بود. کجای سوره‌ی هود؟ نقل شده است که مراد، همین آیه‌ی فاستقم كما امرت است. چرا پیغمبر را پیر کند؟ چون در این آیه می‌فرماید: همچنانی که به تو دستور دادیم، در این راه ایستادگی کن، استقامت کن و صبر نشان بده... پیغمبر فقط مأمور نیست که خودش ایستادگی کند؛ باید خیل عظیم مؤمنان را هم در همین راه به ایستادگی وادار کند.

بیانات در دیدار بسیجیان

• ۱۳۸۵/۰۱/۰۶

رفتار
نبوی

